

BALLUM (A.), DE DOOPSGEZINDE KERK

Vlakbij de Hervormde Kerk, aan de overkant van de weg, staat een uiterst eenvoudig kerkje, in 1883 gebouwd door de aannemer P. IJnsen: een Vermaning van de Doopsgezinde gemeente. Bouw en inrichting beantwoorden helemaal aan de Doperse sobere stijl zonder versiering.

Over de geschiedenis van de Doopsgezinden op Ameland valt wel meer te vertellen. In zowel Ballum (Van Camminghastraat) als in Hollum (aan de Herenweg) en in Nes (aan het Vermaningspad) vinden we nu nog Doopsgezinde kerkjes. Alle drie zijn zeker een bezoek waard. Vooral het kerkje in Nes ademt in zekere zin nog de sfeer van een schuilkerkje met de intimiteit als van een huiskamer.

De eerste protestanten op Ameland waren de zgn. Anabaptisten of Wederdopers, later Doopsgezinden genoemd. De bezielende leiding van de algemene Doopsgezinde gemeente had Menno Simons, samen met "de oudsten". Onder hen de bekende Leenaert Bouwens, die tussen 1551 en 1582 acht reizen naar Ameland maakte, waarbij hij in totaal 99 mensen heeft gedoopt. In de gemeente kende men een strenge tuchtregel, opdat men in een vlekkeloos bestaan zich kon richten op het Koninkrijk Gods. Door deze strenge regels ontstond onenigheid bij volgelingen en een groep, genaamd de "Waterlanders", scheidde zich in Noordholland in 1556 af van Menno c.s, zid zijlgde een minder strenge, liberalere richting. Op Ameland, in Nes, hebben zich kennelijk ook al vroeg Waterlanders gevestigd. Op het eiland vormden zich zo ook twee groeperingen: naast de Waterlanders was er de orthodoxe stroming van het "Jan Jacobsvolk" (naar de oudste Jan JJacobs genoemd). Deze orthodoxe groep splitste zich rond 1665 weer, o.l.v. de voorganger Foppe Ones, bleef tot 1804 zelfstandig, fuseerde toen weer met het Jan Jacobsvolk. Daarna zijn vrij snel het kerkje in Ballum (aan de zuid-oostkant van het dorp) en twee van de drie doopsgezinde kerkjes in Nes afgebroken. De kerk van het Jan Jacobsvolk, uit 1733, aan de Nesserweg, werd vervangen door de huidige Vermaning aan de Van Camminghastraat.

2003

Literatuur:

- J.H, Strubbe: Reisgids langs Amelander kerken en zerken.

Uitgave van de Gereformeerde-, Doopsgezinde-, Hervormde- en Katholieke kerk, 1985

